

سۇئال

بىزگە قىيامەت كۈنىدىكى نازاپلار ۋە سۇئال-سوراقلار ھەققىدە سۆزلەپ بىرەمسىلەر؟

تەپسىلىي جاۋاب

مەدھىيە ئاللاھقا بولسۇن .

قۇرئان ۋە ھەدىيىستە ئىسپاتلاندىكى ، بىر ئادەم ئۆلسە ، ئۇ بۇدۇنيادا قىلغان ياخشى بولسۇن ياكى ئەسكى بولسۇن بارلىق چوڭ ۋە كىچىك ئىشلىرى ئۈچۈن ھېساب-كىتاب قىلىنىدۇ . ياخشى ئىشقا مۇكاپاتلىنىدۇ ، ئەسكى ئىشقا جازالىنىدۇ . ھىساباتنىڭ بىرىنچى سەھنىسى قەبرىدە بولىدۇ . ئادەمدىن قەبرىدە سوراققا تارتىلىدىغان بىرىنچى نەرسە : پەرۋەردىگارنىڭ كىم؟ دىنىڭ نىمە ؟ سىلەرگە ئەۋەتىلگەن بۇ كىشى كىم ؟ ، ئەبۇ داۋۇد سۈنەندە (4753) نەقىل قىلغان بەرا بن ئازىبنىڭ ھەدىيىسىدە كەلگەندەك . ئەلبانىي سەھىيە ئەبۇ داۋۇدتا (2979) ئۇنى سەھىيە دەپ تۈرگە ئايرىغان .

ئاندىن گەرچە ئۇ قەبرىدە سوراققا تارتىلغان بولسىمۇ ، قىيامەت كۈنى ھەر بىر چوڭ ۋە كىچىك ئىش-ئەمەللىرى ئۈچۈن سوراققا تارتىلىدۇ ھەمدە بىرىنچى بولۇپ سوراققا تارتىلىدىغان نەرسە بولسا ناماز .

ئەبۇ ھۇرەيرىدىن نەقىل قىلىندىكى ، پەيغەمبەر (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) مۇنداق دىگەن : « قىيامەت كۈنى كىشىلەر ئىش-ئەمەللىرى ئىچىدە بىرىنچى بولۇپ سوراققا تارتىلىدىغان نەرسە بولسا ناماز . پەرۋەردىگار بىزگە چوڭ ئۆزى ياخشى بىلىسىمۇ ، پەرىشتىلەرگە دەيدۇ : **بەندەمنىڭ نامىزىغا قاراڭلار ، تولۇقمىكەن ياكى كەممىكەن ؟** ئەگەر ئۇ تولۇق بولسا ، تولۇق دەپ خاتىرىلىنىدۇ . ئەگەر ئۇ كەم بولسا ، ئۇ دەيدۇ : **قاراڭلار ! بەندەمنىڭ نەپلى نامىزى بارمۇ-يوق ؟** ئەگەر ئۇنىڭ نەپلى نامىزى بولسا ، ئۇ : **بەندەمنىڭ پەرىز نامىزىنى ئۇنىڭ نەپلە نامىزىدىن تولۇقلاڭلار !** دەيدۇ . ئاندىن قالدى ئىش-ئەمەللىرىمۇ شۇ ئۇسۇلدا تەكشۈرۈلىدۇ . » [ئەبۇ داۋۇد نەقىل قىلغان ، 864 . ئەلبانىي سەھىيە ئەبۇ داۋۇدتا سەھىيە دەپ تۈرگە ئايرىغان ، 770]

قىيامەت كۈنى كىشىلەر باشقا ئىشلار ھەققىدىمۇ سوراققا تارتىلىدۇ :

ئىبنى مەسئۇدتىن (ئاللاھ ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن) نەقىل قىلىندىكى ، پەيغەمبەر (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) مۇنداق دىگەن : **قىيامەت كۈنى ئادەم بالىسىنىڭ قەدىمى تاكى بەش نەرسە ھەققىدە سوراققا تارتىلماي تۇرۇپ پەرۋەردىگارنىڭ ھوزۇرىدىن ئايرىلمايدۇ : ئۆمرىنى نىمە بىلەن تۈگەتتى ، ياشلىقىنى نىمە بىلەن قېرىتتى ، پۇل-مىلنى قەيەردىن تاپتى ۋە نىمىگە خىراجەت قىلدى ، ھەمدە ئۇ ئىرىشكەن بىلىمىگە قانداق ئەمەل قىلدى .** [تىرمىزىي نەقىل قىلغان ، 2422 . ئەلبانىي ئۇنى سەھىيە تىرمىزىيدا ياخشى ھەدىيىس دەپ تۈرگە ئايرىدى ، 1969]

ھەمدە قىيامەت كۈنى ئۇممەتلەر سوراققا تارتىلىدۇ :

ئەلچىلەرگە نىمە دەپ جاۋاب بەردىڭلار ؟ [قەسەس (ھىكايىلەر) : 65]

بۇلار بولسا بەندە قىيامەت كۈنى سوراققا تارتىلىدىغان بىر قىسىم نەرسىلەر بولۇپ ، ئۆزىنى قۇتۇلدۇرۇشقا ھىرىسمەن دانا بەندە

بۇ سۇئاللارغا جاۋاب تەييارلىشى كىرەك .

ئاللاھتىن بىزنى توغرا يولغا يىتەكلىشىنى سورايمىز .

ھەمدە ئاللاھ ياخشى بىلىدۇ .